Trafikförvaltningen
Ledningsstaben
Juridik

Handläggare
Annika Östlund
08-686 35 20
Annika.k.ostlund@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-06-24

Trafiknämnden
2019-08-27, punkt 6

Ärende
TN 2018-1578

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över JO-anmälan

Ärendebeskrivning

Förslag till yttrande över JO-anmälan gällande trafiknämndens handläggning i ärende om utlämnande av allmän handling.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 24 juni 2019

Bilaga 1 – Remiss daterad den 27 maj 2019

Bilaga 2 – Beslut att sekretessbelägga vissa uppgifter

Förslag till beslut

Förvaltningschefen föreslår att trafiknämnden beslutar följande.

1. Yttrandet godkänns och översänds som trafiknämndens remissvar till Riksdagens ombudsmän – JO.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Trafikförvaltningen
Ledningsstaben
Juridik

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-06-19

Ärende
TN 2018-1578

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Förvaltningens förslag till yttrande

Bakgrund

Trafikförvaltningen mottog den 29 maj 2019 en begäran om upplysningar och yttrande från JO angående trafikförvaltningens hantering i ett ärende avseende begäran om allmänna handlingar från privatpersonen Thorvald Arvidsson. I det följande finns trafikförvaltningens beskrivning av handläggningen av begäran samt trafikförvaltningens uppfattning om hanteringen i förhållande till tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.

Ärendets handläggning

Den 24 september 2018 mottog Stockholms läns landsting centralt en begäran om allmän handlingar från Thorvald Arvidsson. Den 18 oktober 2018 inkom samma handling (vidarebefordrad) till trafikförvaltningen. Handlingen hade då av okänd anledning varit på villovägar. Ytterligare en tid senare, den 9 november 2018, kom begäran till rätt handläggare, affärsområdesansvarig Johan Nordenblank som är huvudansvarig för att förvalta det aktuella avtalet.

Begäran avsåg SL:s uppdragsavtal med trafikutövaren MTR Pendeltågen AB (tidigare MTR Gamma AB). I Arvidssons begäran fanns specifika frågor som denne önskade svar på, se bilaga 1, samt begäran om utfående av uppdragsavtalet. I skrivelsen uppgav även Arvidsson att i det fallet att någon del skulle omfattas av sekretess önskade han ett överklagbart beslut med besvärshänvisning.

En sekretessbedömning genomfördes varpå en mindre del ansågs omfattas av sekretess - vilken bank som lämnat bankgaranti till entreprenören, vilka underentreprenörer entreprenören har samt viten vid inställd produktion baserat på kilometerpris. En utförlig sammanställning med svar på frågorna skickades till Arvidsson samma dag som begäran nådde Johan Nordenblank. I svaret uppgavs också att uppdragsavtalet fanns att hämta i trafikförvaltningens reception samt att om denne önskade någon eller några bilagor till avtalet skulle detta specificeras. Det uppgavs även i skrivelsen att de maskade och ej utlämnade uppgifterna omfattades av sekretess, se bilaga 2.

Ca sju veckor senare hämtade Arvidsson handlingarna och begärde i efterföljande dialog med Johan Nordenblank ett överklagbart beslut av

priserna. Beslutet skrevs den 29 januari 2019 och undertecknades av Johan Nordenblank. Beslutet omfattade ersättning, förändringspriser och ekonomiska incitament (kilometerpriser). När ärendet skickades till kammarrätten ingick dock även bank-och underentreprenörsuppgifter hur uppdragsavtalet som en del av prövningsmaterialet.

Ett överklagande inkom den 31 januari 2019. I överklagandet begärde Arvidsson bilaga 2D.1 till uppdragsavtalet vilken han också tillställdes. Ärendet skickades till kammarrätten för prövning den 7 februari 2019. Någon eller några dagar senare initierades en omprövning av sekretessbeslutet varpå det konstaterades att det sekretessbelagda materialet inte omfattades av sekretess. Arvidsson fick därför del av allt begärt material den 20 februari 2019, vilket kammarrätten också informerades om den 21 februari 2019. Den 14 februari 2019 skickade kammarrätten en anmodan till trafikförvaltningen om komplettering av ärendet med beslutsordningen. Med anledning av omprövningen (trafikförvaltningen var av uppfattningen att ärendet skulle skrivas av i och med att allt material lämnades ut) blev denna inte tillställd kammarrätten förrän vid en påminnelse telefonledes den 26 februari 2019 och kammarrätten fattade beslut om avvisning den 7 mars 2019.

Berörd befattningshavares synpunkter

Handläggaren Johan Nordenblank har uppgett följande.

Omedelbart då ärendet från Thorvald Arvidsson kom honom till handa från trafikförvaltningens ledningsstab sammanställdes utförliga svar på alla de framställda frågeställningarna. Det enda undantaget var svar på delfrågan om vilket vitesbelopp som tillämpas för inställd trafik pga. personalbrist. Där hänvisades det till att vitesbelopp och prisavdrag utgör särskilt känsliga villkor utifrån ett affärsmässigt perspektiv och därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Thorvald Arvidssons begäran om en kopia av SL:s uppdragsavtal med trafikutövaren uppfylldes också. Vissa avsnitt av det utlämnade uppdragsavtalet var maskade, också med hänvisning till särskilt känsliga villkor utifrån ett affärsmässigt perspektiv.

Maskningen av ovan nämnda uppgifter hade sin grund i att i anslutning till undertecknandet av uppdragsavtalet i december 2015 genomfördes en grundlig

sekretessbedömning av trafikförvaltningens upphandlingsledare i samråd med trafikförvaltningens bolagsjurister och trafikutövaren där vissa uppgifter bedömdes innehålla känsliga uppgifter om trafikutövarens affärs- och driftsförhållanden. Trafikutövaren ansåg specifikt att ett offentliggörande av dessa uppgifter skulle kunna skada företaget, bland annat dess konkurrensförmåga inför kommande alternativt pågående upphandlingar av motsvarande slag. Härigenom skulle trafikutövarens möjligheter att konkurrera i framtida eller pågående uppdrag försämras väsentligt. Trafikutövaren ansåg att den skada man riskerade att löpa är inte obetydlig för det fall trafikförvaltningen offentliggjorde uppdragsavtalet utan att vissa uppgifter belades med sekretess och att det i sammanhanget borde beaktas senare tids utveckling av rättspraxis som medger sekretessbeläggande av bl.a. prisuppgifter med hänvisning till att det är tillräckligt att en myndighet kan sätta tilltro vad leverantör/anbudsgivare har uppgett om att handlingarnas offentlighet kan befaras medföra skada för denna. Vid förberedelser av svar på frågor och tillhandhållande av begärd handling från Thorvald Arvidsson stämde Johan Nordenblank av med sektionschef och jurist på trafikförvaltningen att det var denna sekretessbehandling han fortsatt förhöll sig till.

I efterföljande dialog i januari 2019 med jurist på trafikförvaltningen samt med Thorvald Arvidsson (med anledning av att hans upphämtande av informationen från vår reception dröjde en lång tid) insåg han att uppgifter om hur beslutet om att sekretessbehandla viss information kunde överklagades saknades i svaret den 9 november 2018. En underrättelse om beslut vid avslag om begäran om att ta del av allmän handling sammanställdes därför den 29 januari 2019 där en motivering till att vissa uppgifter omfattas av sekretess angavs tillsammans med en besvärshänvisning till hur detta beslut kunde överklagas. Denna underrättelse skulle ha undertecknats av behörig chef vilket inte skedde, dock vill han betona att innehållet i underrättelsen var avstämt i samråd med sektionschef och trafikförvaltningens bolagsjurist.

I Thorvald Arvidssons överklagande den 31 januari 2019 begärdes en kopia av bilaga 2D.1 till uppdragsavtalet. Denna tillhandhölls omgående. Efter förnyad dialog med jurist på trafikförvaltningen med anledning av överklagandet genomfördes en omprövning av sekretessbeslutet och det konstaterades då att de tidigare sekretessbelagda uppgifterna kunde utlämnas. Ett kompletterande svar sammanställdes till Thorvald Arvidsson den 20 februari där delfrågan om vitesbelopp besvarades samt en omaskad kopia av uppdragsavtalet tillhandhölls.

Trafikförvaltningen
Ledningsstaben
Juridik

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-06-19

Ärende
TN 2018-1578

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggningens överrensstämmelse med tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen

Trafiknämnden och trafikförvaltningen strävar alltid efter att ha så hög transparens som möjligt utan att lämna ut information som omfattas av sekretess. När en begäran om allmän handling inkommer ska den alltid behandlas skyndsamt enligt gällande lag. Trafikförvaltningen har rutiner för detta och alla nyanställda går utbildning. En prövning ska alltid göras i det enskilda fallet och om sekretess beslutas ska den enskilde informeras om att denne har rätt att begära ett överklagbart beslut av myndigheten/förvaltningen. Enligt trafikförvaltningens beslutsordning ska dessa beslut undertecknas av som lägst sektionschef.

I förevarande fall kan emellertid följande brister konstateras.

- Det tog av okänd anledning mycket lång tid innan Arvidssons begäran om utlämnande nådde rätt handläggare.

- Arvidsson efterfrågade i sin ursprungliga begäran om allmän handling att om någon del av det efterfrågade materialet bedömdes omfattas av sekretess skulle ett överklagbart beslut tillställas honom direkt. Detta förbisågs.

- I skrivelsen om att visst material hade sekretessbelagts fanns ingen information om att han kunde begära ett överklagbart beslut.

- Det överklagbara beslut som sedermera tillställdes Arvidsson undertecknades av en anställd som enligt gällande delegations- och beslutsordning inte hade rätt att fatta beslut i ärendet.

Det kan således konstateras att handläggningen i förevarande fall brustit i förhållande till 2 kap. 17 § tryckfrihetsförordningen samt 6 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen, vilket trafiknämnden beklagar.

Det har inte kunnat utrönas, varför Arvidssons begäran om allmän handling kom på avvägar. Att så har skett är givetvis inte acceptabelt, samtidigt som nämnden vill betona att det inte framkommit några omständigheter som tyder på en strukturell organisatorisk brist.

Trafikförvaltningen
Ledningsstaben
Juridik

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-06-19

Ärende
TN 2018-1578

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Avslutningsvis är det riktigt som kammarrätten konstaterar att beslutet om sekretess den 29 januari 2019 inte fattades av behörig person, vilket är mycket beklagligt. Vid tiden för kammarrättens beslut hade dock samtliga handlingar redan lämnats ut varför det inte fanns någon anledning att skriva ett nytt beslut om sekretess efter avvisningsbeslutet.

Sara Catoni
Tf förvaltningschef

Till

Stockholms läns landsting

Att. Trafikförvaltningsdirektör

RIKSDAGENS OMBUDSMANNAEXP.
Ink. 2018 -10- 18
Handling #

2018-09-23

Bil. 1.

Ankom
2018 -09- 24
Stockholms läns landsting
Trafikförvaltningen

Ingen torde bestrida att Stockholms läns landsting ingalunda fungerar på ett sätt som torde önskvärt.

Vid samtal med ett antal personer verksamma inom MTR har jag av samtliga erhållit information om att den av bolaget bedrivna personalpolitiken har skapat ett starkt missnöje hos de anställda, att detta missnöje lett till att ett betydande antal personer lämnat företaget samt att detta i sin tur lett till att pendeltågsavgångar måst ställas in p.g.a. personalbrist.

Mot denna bakgrund får jag vördsamligast begära svar och besked i följande avseenden.

1. Hur många tåg har ställts in p.g.a. personalbrist hittills under innevarande år jämfört med föregående år.

2. Ersätter MTR Trafik då man av denna anledning inte kan upprätthålla trafiken? I så fall med vilket belopp?

3. Under vilka förhållanden föreligger hävningsrätt för Beställaren? Har en sådan åtgärd övervägts?

Slutligen får jag hemställa att antingen kostnadsfritt erhålla en kopia av det avtal varom nu är fråga eller möjlighet att för läsning på stället ta del av detsamma.

För det händelse sekretess skulle föreligga helt eller delvis, hemställer jag om beslut jämte besvärshänvisning.

Med utmärkt högaktning

Hjälmarängen 18,
152 60 Enebyberg

Trafikavdelningen
Järnväg

BREV
2018-11-09

Ärende/Dok. id.
TN 2018-1578

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Johan Nordenblank

johan.nordenblank@sll.se

Frågor och begäran av utlämnade av allmän handling avseende pendeltågsverksamheten - ärende nr. TN 2018-1578

Hej Thorvald

Vi har nedan sammanställt svar till dina frågor avseende pendeltågs-verksamheten i din skrivelse daterad 23 september 2018 som inkommit till Trafikförvaltningen.

1. *Hur många tåg har ställts in pga. personalbrist?*

	Antal planerade avgångar	Antal inställda avgångar pga. personal brist	Andel inställda avgångar pga. personal brist
jan-17	12879	16	0,1%
feb-17	11892	20	0,2%
mar-17	13423	9	0,1%
apr-17	13417	21	0,2%
maj-17	12973	28	0,2%
jun-17	12677	21	0,2%
jul-17	14634	84	0,6%
aug-17	13231	13	0,1%
sep-17	12686	113	0,9%
okt-17	13637	106	0,8%
nov-17	12997	84	0,6%
dec-17	14002	62	0,4%
jan-18	15260	54	0,4%
feb-18	13812	37	0,3%
mar-18	15194	32	0,2%

apr-18	15218	61	0,4%
maj-18	16476	34	0,2%
jun-18	14904	21	0,1%
jul-18	16864	24	0,1%
aug-18	15674	68	0,4%
sep-18	15077	176	1,2%
okt-18	16245	240	1,5%

2. *Erlägger MTR vite då man av denna anledning inte kan upprätthålla trafiken? I så fall med vilket belopp?*

I enlighet med Uppdragsavtalet mellan Stockholms läns landsting ("Beställaren") och MTR Pendeltågen AB ("Trafikutövaren") avseende pendeltågsverksamheten i Stockholmsregionen är följande applicerbart för ej utförd trafik:

- Beställaren tillämpar ett prisavdrag för all beställd men ej utförd produktion. Detta sker genom att tillämpa fastställda förändringspriser. Detta innebär att avdrag sker även för ej utförd produktion som inte orsakats av Trafikutövaren.
- Härtill kommer viten för ej utförd produktion orsakat av Trafikutövaren.

Detaljer avseende belopp för prisavdrag och viten bedöms utgöra särskilt känsliga villkor utifrån ett affärsmässigt perspektiv och omfattas därför av sekretess enligt 31 kap 16 § Offentlighets- och sekretesslagen.

3. *Under vilka förutsättningar föreligger hävningsrätt för Beställaren? Har en sådan åtgärd övervägts?*

Förutsättningar som kan föranleda ett förtida upphörande av Uppdragsavtalet innefattar:

- Part i väsentlig mån bryter mot sina åtaganden enligt Uppdragsavtalet och inte har vidtagit rättelse inom sextio (60) dagar efter skriftlig anmodan med angivelse av att Uppdragsavtalet annars kan sägas upp i förtid; eller
- Part försätts i konkurs, ställer in sina betalningar, inleder ackords-förhandlingar, träder i likvidation, är föremål för företagsrekonstruktion eller annars kan anses vara, eller skäligen förväntas komma, på obestånd.

Beställaren har vidare rätt att säga upp Uppdragsavtalet till omedelbart upphörande om något av följande inträffar:

- Om Trafikutövaren förlorar något kravställt tillstånd;
- Om totalt vitesbelopp baserat på brister som uppkommer under en rullande tolvmånadersperiod sammantaget överstiger sjuttiofem (75) procent av maximala viten som anges i Uppdragsavtalet;
- Om rättelse av väsentlig brist av Trafikutövaren inte är möjligt (exempelvis genom att bristen inte är av sådan natur att rättelse kan ske);
- Om Trafikutövaren på grund av Force Majeure under en period om tre (3) månader inte kunnat utföra sitt uppdrag, eller en väsentlig del därav, eller andra väsentliga åtaganden enligt Uppdragsavtalet;
- Om Trafikutövaren under avtalstiden omfattas av några av de kriterier som anges i 10 kap. 1 § eller 10 kap. 3 § i lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller motsvarande krav i vid var tid gällande upphandlingslagstiftning;
- Om det bestämmande inflytandet över Trafikutövaren direkt eller indirekt förändras genom överlåtelse av aktier eller på annat sätt;
- Om Beställaren innehållit betalning till Trafikutövaren längre än sex (6) månader till ett belopp som överstiger tvåhundrafemtio miljoner (250 000 000) kronor ackumulerat, förutsatt att Beställaren enligt Uppdragsavtalet varit berättigad att innehålla detta belopp;
- Om Trafikutövaren under en rullande tolvmånadersperiod har haft en egen punktlighet understigande nittiofem (95) procent; samt
- Om Trafikutövaren agerat bedrägligt genom att exempelvis felrapportera för uppföljningen av Uppdraget väsentlig information.

Trafikförvaltningen har inte övervägt ett förtida upphörande. Avseende bristen i trafikutsättning pga. Personalbrist så har bristen påpekats, en rättelse begärts och en åtgärdsplan har upprättats av Trafikutövaren. Jag kan också hänvisa till en överenskommelse mellan MTR Pendeltågen AB och den fackliga organisationen för att säkerställa att personal finns för planerade turer. Se information i inlägg från Seko:
https://www.pendelforarna.se/2018/10/23/personalbrist-2/

Trafikavdelningen
Järnväg

BREV
2018-11-09

Ärende/Dok. id.
TN 2018-1578

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

MTR Pendeltågen AB har även igångsatt en egen yrkeshögskoleutbildning för lokförare för att mer långsiktigt säkerställa en stabil tillgång av egen personal och eliminera behovet av inhyrda förare från bemanningsbolag.

Avseende din begäran om att kostnadsfritt få tillgång till en kopia av Uppdragsavtalet så kan jag meddela att jag har förberett till dig en maskad version av huvudavtalsdelen som finns att upphämta från vår reception här på Lindhagensgatan 100, Stockholm. Maskade avsnitt bedöms utgöra särskilt känsliga villkor utifrån ett affärsmässigt perspektiv och omfattas därför av sekretess enligt 31 kap 16 § Offentlighets- och sekretesslagen. Önskar du även kopior på bilagor ber jag dig preciseras vilka bilagor som avses. Kostnader för kopiering kan vara aktuellt.

Med vänliga hälsningar

Johan Nordenblank
Affärsområdesansvarig Pendeltåg
Trafikavdelningen
Järnväg

Stockholms läns landsting
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm
Lindhagensgatan 100
Telefon: 08-686 16 00
www.sll.se